

В. І. Цицюра,
кандидат юридичних наук, Заслужений юрист України

ПОНЯТТЯ ТА ФУНКЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСОБЛИВИХ ПРАВОВИХ РЕЖИМІВ В УКРАЇНІ

Національний університет оборони України
проспект Повітрофлотський, 28, 03049, Київ, Україна
E-mail: info@nuou.org.ua

Мета статті – розглянути існуючі наукові підходи до розуміння понять «адміністративно-правове забезпечення», «правове забезпечення», проаналізувати функції адміністративно-правового забезпечення особливих правових режимів в Україні. **Методи дослідження:** були використані загальнонаукові та спеціально-юридичні методи пізнання, за допомогою яких були досліджені існуючі наукові підходи до поняття «забезпечення», «правове забезпечення», а також їх вплив на формування питань, пов'язаних з адміністративно-правовим забезпеченням особливих правових режимів. Крім цього, використовувався діалектичний метод пізнання, що дозволило визначити якісні характеристики явища, що досліджується. За допомогою порівняльно-правового методу проаналізовано різні функції особливих правових режимів та їх вплив на врегулювання особливих правових режимів на національному рівні. **Результати:** на підставі теоретичних розробок стосовно розуміння поняття «забезпечення», «правове забезпечення» було проаналізовано адміністративно-правове забезпечення особливих правових режимів та проведено їх загальну характеристику; здійснено та проведено аналіз функцій особливих правових режимів; зазначено, що питання особливих правових режимів потребують глибокого дослідження з точки зору адміністративно-правової науки, а також вказано, що в умовах військової агресії рф проти України потребує більш глибокого дослідження питання одного з видів особливих правових режимів в Україні – правового режиму воєнного стану, яке можливо здійснити, враховуючи досвід тривалих воєнних дій та відповідно досвід провідних країн світу з порушеного питання. **Обговорення:** встановлено, що в умовах сьогодення у період військового вторгнення рф на територію України є необхідність вивчення та дослідження в розумінні адміністративно-правової науки питань, пов'язаних з особливими правовими режимами, а також поглибленого вивчення функцій, які використовуються для підтримання життєдіяльності суспільства в екстремальних (нестандартних) умовах (під час війни, збройних конфліктів, надзвичайних ситуацій тощо), а також зроблені висновки, що особливості адміністративно-правового забезпечення особливих правових режимів потребують подальших досліджень з метою врахування практичної реалізації заходів правового режиму воєнного стану в умовах збройної агресії рф проти України.

Ключові слова: особливий правовий режим; воєнний стан; надзвичайний стан; правове забезпечення; адміністративно-правове забезпечення; адміністративно-правові відносини; адміністративно-правові норми; адміністративні засоби; адміністративні гарантії; зони надзвичайної екологічної ситуації.

Постановка проблеми та її актуальність. Повне та всебічне пізнання будь-якого правового явища передбачає з'ясування і дослідження

сутності поняття та його функцій. В умовах тимчасової окупації частини території України та тривалої дії в Україні воєнного стану питання

правового забезпечення особливих правових режимів з точки зору адміністративно-правової науки заслуговує особливої уваги.

Категорія «адміністративно-правового забезпечення» спрямована на забезпечення ефективного функціонування державного управління та реалізацію адміністративно-правових норм. Однак науковий аналіз зазначеної категорії, в тому числі щодо особливих правових режимів, в умовах коли фактично протягом тривалого часу відбувається практична реалізація заходів особливих правових режимів, зокрема правового режиму воєнного стану, потребує поглибленого та постійного дослідження з боку науковців та діючих юристів, що доводить необхідність у дослідженні порушеної теми.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Розгляд теми дослідження ґрунтується на працях фахівців вітчизняної науки в сфері адміністративного права, а також теорії держави та права. Проблеми, пов'язані з поняттям «забезпечення», знаходять своє відображення у працях вітчизняних вчених – К. Барсуков [2], О. Бей [3], «правове забезпечення» – В.Гжезьський [4], М. Цвік [5], О. Костюченко [6], В. Ліпкан [7].

Колектив вітчизняних науковців, зокрема О. Клименко [9], В. Бойко [10], В. Головка [11], Г. Римарчук [12] досліджували категорію адміністративно-правового забезпечення в різних галузях та їх місце в цій системі.

І.Шопіна [13], В. Басс [14], Т. Корж-Ікаєва [14] опрацьовували питання адміністративно-правових режимів в період дії воєнного стану та в умовах повномасштабного вторгнення РФ на територію України.

Мета. Дане дослідження вивчає та аналізує існуючі підходи до понять «забезпечення», «правове забезпечення», «адміністративно-правове забезпечення», на основі чого пропонується авторське поняття «адміністративно-правове забезпечення особливих правових режимів», а також розкриваються їх функції під час дії особливих правових режимів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття «забезпечення» має різне розуміння залежно від ситуації, в якій воно використовується. Згідно тлумачного словника української мо-

ви зазначене поняття трактують як: 1) гарантування чогось, тобто створення умов для того, щоб щось відбулося або існувало; 2) захищати, охороняти когось від небезпеки, або постачати щось у достатній кількості; 3) створювати матеріальні умови для існування чого-небудь [1, с. 281].

В юридичній площині «забезпечення» нерозривно пов'язане з правом, що виражається в нормативних актах, яке призначене для врегулювання окремої сфери суспільних відносин. У науковій літературі існують також інші позиції щодо зазначеного поняття. Зокрема, К. Барсуков «забезпечення» розглядає в декількох значеннях: як діяльність державних органів стосовно реалізації своїх повноважень; як результат роботи державних органів, який проявляється у втіленні юридичних приписів, прав та свобод громадян [2, с. 7]. Також «забезпечення» розглядають як динамічну категорію, певний процес, що, як правило, змінюється під впливом зовнішніх чинників [3].

Категорія «правового забезпечення» в юридичній літературі зводиться в основному до: встановлення державою правил і заборон шляхом владного впливу на суспільні відносини, в тому числі їх учасників з метою впорядкування правових відносин [4, с. 369], [5, с. 327]; створення певних умов для захисту прав і свобод громадян шляхом використання уповноваженими суб'єктами права правових (юридичних) засобів [6, с. 15]; утворення та підтримки системи управління за допомогою впливу для цього юридичних засобів (норм права, правових відносин, прав та гарантій) [7, с. 520].

Таким чином, можна стверджувати, що забезпечення з юридичної точки зору має свої специфічні риси в різних галузях права, що пов'язано з різними предметами регулювання, цілями та завданнями кожної галузі. При цьому потрібно зазначити, що вибір виду забезпечення в конкретній галузі права визначається законом або договором та залежить від ситуації, а неправильне його застосування може призвести до неправомірного обмеження прав та свобод учасників правових відносин.

Адміністративно-правове забезпечення – це складна правова категорія, яка має цільове

спрямування та практичне виявлення [8, с. 33]. Воно є невід'ємною частиною будь-якої держави і відіграє важливу роль у забезпеченні стабільності та правопорядку в суспільстві. Аналіз та дослідження адміністративно-правового забезпечення у різних сферах суспільного життя свідчить, що науковці по-різному визначають поняття різних видів забезпечення.

Так, О. Клименко, розглядаючи адміністративно-правове забезпечення в сфері господарювання, окреслює його як врегулювання відносин, яке здійснюється державою через спеціально уповноважені органи державної влади, спрямоване на регламентацію, втілення, усунення перешкод стосовно гарантування втілення громадянами конституційних прав та свобод, їх відновлення в сфері господарювання [9, с. 12].

В. Бойко, розглядаючи адміністративно-правове забезпечення нормальної роботи судової влади України, визначає його як врегулювану нормативними приписами діяльність судової публічної адміністрації [10]. В. Головка у своїй дисертації про адміністративно-правове забезпечення стосовно визначення прав учасників дорожнього руху розглядає його як встановлену чинним законодавством діяльність державних органів, зміст якої складають адміністративно-правові засоби учасників дорожнього руху, які необхідні для охорони, захисту та реалізації прав громадян [11, с. 7–8].

Стосовно адміністративно-правового забезпечення права інтелектуальної власності Г. Римарчук визначає його як реалізацію державою з використанням правових заходів (засобів) врегулювання відносин в сфері інтелектуальної власності, зокрема їх юридичне закріплення, охорону, реалізацію, в тому числі також і розвиток [12, с. 8].

На підставі вищезазначеного можна прийти до висновку, що адміністративно-правове забезпечення є невід'ємною частиною будь-якої правової системи, яке має всі риси правового забезпечення, тобто є його різновидом. При цьому воно стосується лише сфери адміністративного права, основною метою якого є врегулювання процесів адміністративного характеру

в межах відносин, що виникають в суспільстві та потребують належного розвитку, на основі норм адміністративного права.

Основними особливостями адміністративно-правового забезпечення є 1) публічний характер забезпечення, що пов'язаний з реалізацією публічної влади та спрямований на задоволення суспільних інтересів; 2) імперативність та конкретність, тобто враховуючи норми адміністративного права, зазначене забезпечення характеризується детальною регламентацією порядку здійснення управлінської діяльності, а більшість його норм є імперативними та обов'язковими до виконання; 3) динамічність та багатоаспектність, тобто воно постійно розвивається та змінюється відповідно до потреб суспільства та охоплює велике коло суспільних відносин, які необхідно врегулювати на рівні держави.

Що стосується адміністративно-правового забезпечення особливих правових режимів, то зазначене питання в науці адміністративного права не є досить дослідженим. І. Шопіна, досліджуючи питання адміністративно-правового забезпечення під час дії правового режиму воєнного стану зазначила, що цей вид забезпечення – це впорядкована система відносин (адміністративно-правових), які врегульовуються за допомогою адміністративно-правових засобів і процедур, основною метою яких є підвищення рівня військовозобов'язаних (військовослужбовців) під час бойових дій, створення їм належних умов для їх свідомого і добровільного виконання конституційного обов'язку – захисту вітчизни [13]. В. Басс, досліджуючи подібне питання, але вже в умовах повномасштабного збройного конфлікту в Україні, розглядає два його варіанти: 1) як процес встановлення засад для захисту національних інтересів України та відсічі збройної агресії; 2) як самостійний різновид діяльності державних органів, який передбачає втілення дій стосовно правореалізації, які спрямовані на виконання завдань під час введення правового режиму воєнного стану [14].

Таким чином можна стверджувати, що адміністративно-правове забезпечення особливих правових режимів надає правовий фундамент для ведення та функціонування таких ре-

жимів, визначаючи їх межі, порядок встановлення, продовження та припинення таких режимів, а також права та обов'язки учасників відносин.

Особливостями адміністративно-правового забезпечення особливих правових режимів є: 1) тимчасовий характер, тобто зазначені режими запроваджуються, як правило, на обмежений період; 2) зазначені режими регулюються спеціальним законодавством; 3) запровадження зазначених режимів пов'язане з розширенням повноважень органів державної влади та, як правило, з обмеженням прав і свобод громадян; 4) введення зазначених режимів має бути передбачено на рівні закону (як правило, в Конституції) і здійснюватися відповідно до чітко визначеної та встановленої процедури.

Аналіз законодавства України дозволяє виділити декілька видів особливих правових режимів. У Конституції України закріплені наступні особливі правові режими: воєнний стан, надзвичайний стан та зона надзвичайної екологічної ситуації (ст. ст. 41, 57, 64, 83, 85, 92, 106, 157).

На рівні Закону України в 2014 році був запроваджений ще один вид особливого правового режиму, а саме: тимчасово окуповані території (ст. 4) [15] у зв'язку з тимчасовою окупацією окремих територій України РФ внаслідок військової агресії проти України.

Функції адміністративно-правового забезпечення особливих правових режимів – це комплексний механізм, який гарантує ефективне функціонування держави та суспільства в кризових (незвичайних) ситуаціях. Забезпечення особливих правових режимів вимагає постійного адаптування до змінюваних умов, тому функції відіграють особливу роль в ефективній діяльності держави в умовах особливих правових режимів.

Основними функціями адміністративно-правового забезпечення, які використовуються в умовах особливих правових режимів, можна виділити наступні: регулятивна, охоронна, гарантійна, контрольна, інформаційна, соціальна.

Регулятивна функція є одним із ключових аспектів адміністративно-правового забезпечення. Вона полягає у встановленні певних правил,

норм (стандартів), яких повинні дотримуватися всі учасники адміністративно-правових відносин. Завдяки цій функції забезпечується стабільність та передбачуваність у сфері державного управління. Прийняття законів України про правовий режим воєнного та надзвичайного стану, тимчасово окуповані території, зони надзвичайної екологічної ситуації є прикладом реалізації в державі регулятивної функції стосовно особливих правових режимів.

Охоронна функція є важливим інструментом державного управління, який дозволяє забезпечувати безпеку та стабільність державної влади в складних умовах. Ця функція полягає в забезпеченні безпеки, стабільності та захисту суспільних інтересів шляхом введення особливих правових режимів, які тимчасово обмежують права та свободи громадян та, як правило, розширюють повноваження державних органів влади та місцевого самоврядування. Прикладом реалізації зазначеної функції є введення в Україні правового режиму воєнного стану; на окремих територіях – комендантської години, в тому числі мобілізації тощо.

Гарантійна функція є невід'ємною складовою будь-якої правової держави. Вона забезпечує баланс між необхідністю забезпечення захисту прав і свобод громадян та запобігає можливому свавіллю державної влади в умовах дії особливих правових режимів. Прикладом реалізації цієї функції є закріплення в законодавстві України гарантій прав і свобод громадян (розділ 2 Конституції України) та дотримання державою взятих на себе вимог міжнародних стандартів у сфері прав людини.

Контрольна функція є важливим елементом адміністративно-правового забезпечення особливих правових режимів, який направлений для забезпечення законності та доцільності дій державних органів. Вона сприяє захисту прав і свобод громадян, підвищенню ефективності управління і зміцненню довіри до держави в цілому. Метою контролю в умовах особливих правових режимів є профілактика правопорушень, контроль за тим, щоб обмеження прав і свобод громадян та додаткові повноваження державних органів, які вводяться в умовах особливих правових режимів, не виходили за межі, встанов-

лені законодавством України. В умовах правового режиму надзвичайного та воєнного стану контрольну функцію виконують: президентський контроль (Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України (Президент України) відповідає за загальне керівництво заходами, що проводяться в умовах дії зазначених режимів); урядовий контроль (Кабінет Міністрів України координує діяльність органів державної влади та контролює виконання заходів, передбачених рішенням про введення особливих правових режимів); судовий контроль (суди розглядають справи про оскарження дій державних органів, що обмежують права та свободи громадян); міжнародний контроль (міжнародні урядові та неурядові організації здійснюють моніторинг дотримання прав і свобод людини в період дії особливих правових режимів). Контрольна функція також реалізується шляхом дотримання в державі радіаційного, медичного, екологічного контролю, які у разі необхідності потребують додаткового моніторингу тощо.

Інформаційна та соціальна функція є також невід'ємними складовими адміністративно-правового забезпечення. Інформаційна функція полягає у своєчасному та достовірному інформуванні суспільства про зміни у правовому регулюванні, їх права та обов'язки в умовах особливого режиму, що реалізується шляхом опублікування нормативно-правових актів, які стосуються особливих правових режимів, та створення спеціальних веб-сайтів і «гарячих ліній» для надання оперативної інформації та консультування громадян. Водночас соціальна функція спрямована на захист прав і свобод громадянина, забезпечення їхнього благополуччя та створення умов для нормального функціонування суспільства в умовах, що вимагають особливого правового регулювання, зокрема, шляхом організації в державі примусової евакуації населення, надання громадянам психологічної, гуманітарної допомоги.

Висновки. Адміністративно-правове забезпечення є різновидом правового забезпечення, що є частиною механізму державного управління в умовах особливих правових режимів. Ми можемо визначити його як комплекс правових заходів і гарантій, спрямованих на регулювання

суспільних відносин у період дії таких режимів, які здійснюються державними органами з метою створення правових умов, які дозволяють державі ефективно протидіяти загрозам заподіяння шкоди інтересам національної безпеки, заподіяння шкоди життю і здоров'ю громадян, в тому числі у разі необхідності відновлення громадського порядку.

Також потрібно зазначити, що адміністративно-правове забезпечення особливих правових режимів виконує широкий спектр функцій, які взаємопов'язані між собою і дослідження яких є безумовно необхідним для гарантування ефективного державного управління та захисту прав і свобод громадян в умовах дії особливих правових режимів. У даній статті досліджені тільки основні функції, серед яких виділяють регулятивну, охоронну, гарантійну, контрольну, інформаційну та соціальну. Водночас у період дії особливих правових режимів держава використовує й інші спеціальні функції, що притаманні окремим видам особливих правових режимів (наприклад, функція забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя під час надзвичайного стану; функція підтримання громадського порядку та забезпечення гуманітарної допомоги під час воєнного стану).

В Україні на рівні законодавства України встановлені наступні види особливих правових режимів: 1) воєнний стан; 2) надзвичайний стан; 3) зони надзвичайної екологічної ситуації; 4) тимчасово окуповані території. Зазначені режими регулюються спеціальним законодавством, введення яких має тимчасовий характер та пов'язано із запровадженням державою заходів для вирішення надзвичайної ситуації (стихійні лиха, війна, екологічна ситуація, тимчасова окупація території), яка не може бути вирішена в загальному порядку відповідно до діючого законодавства та, як правило, який передбачає розширення повноважень державних та місцевих органів влади та пов'язаний з обмеженням прав та свобод людини, громадянина та інтересів юридичних осіб.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред.

В.Т. Бусел. Київ: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2003. 1440 с.

2. Барсуков К.В. Адміністративно-правове забезпечення проходження служби працівниками органів внутрішніх справ у складі міжнародних миротворчих підрозділів: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2010. 20 с.

3. Мале підприємництво України: процес розвитку / О. Бей, С. Береславський, В. Биковець та ін. Київ, 2001. 253 с.

4. Гіжевський В.К., Головченко В.В., Ковальський В.С. Популярна юридична енциклопедія. Київ: Юрінком Інтер, 2003. 528 с.

5. Цвік М.В., Ткаченко В.Д. Загальна теорія держави і права: підручник. Харків: Право, 2002. 432 с.

6. Костюченко О.Є. Визначення поняття «правове забезпечення». *Науковий вісник Національного університету Державної податкової служби України*. 2015. № 1 (68). С. 11–16.

7. Ліпкан В.А. Теорія управління в органах внутрішніх справ: навчальний посібник. Київ: КНТ, 2007. 884 с.

8. Замрига А.В. Адміністративно-правове забезпечення господарської діяльності в Україні. *Теорія і практика*. Херсон: ОЛДПЛІОС, 2020. 374 с.

9. Клименко О.В. Адміністративно-правове забезпечення державної регуляторної політики у сфері господарювання: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2015. 21 с.

10. Бойко В. Поняття та зміст адміністративно-правового забезпечення ефективності функціонування судової влади України. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 1. С. 96–100. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.1.17>

11. Головка В.А. Адміністративно-правове забезпечення захисту соціальних та економічних прав учасників дорожнього руху в Україні: проблеми теорії та практики: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2011. 20 с.

12. Римарчук Г.С. Адміністративно-правове забезпечення права інтелектуальної власності: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Львів, 2013. 18 с.

13. Шопіна І.М. Адміністративно-правове забезпечення та адміністративно-правове регулювання: співвідношення понять. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 6. С. 550–554. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.06.96> (дата звернення 11.11.2024).

14. Басс В.О., Корж-Ікаєва Т.Г. Правовий режим воєнного стану та його адміністративно-правове забезпечення в умовах повномасштабного збройного конфлікту в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 5. С. 489–492. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-5/122> (дата звернення 11.11.2024).

15. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України: Закон України від 15 квіт. 2014 р. № 1207-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text> (дата звернення 11.11.2024).

References

1. Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy / uklad. i holov. red. V.T. Busel. Kyiv: Irpin: VTF «Perun», 2003. 1440 s.

2. Barsukov K.V. Administratyvno-pravove zabezpechennia prokhodzhennia sluzhby pratsivnykamy orhaniv vnutrishnikh sprav u skladi mizhnarodnykh myrotvorchykh pidrozdiliv: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Kyiv, 2010. 20 s.

3. Male pidpriemnytstvo Ukrainy: protses rozvytku / O. Bei, S. Bereslavskyyi, V. Bykovets ta in. Kyiv, 2001. 253 s.

4. Hizhevskyyi V.K., Holovchenko V.V., Kovalskyyi V.S. Populiarna yurydychna entsyklopediia. Kyiv: Yurinkom Inter, 2003. 528 s.

5. Tsvik M.V., Tkachenko V.D. Zahalna teoriia derzhavy i prava: pidruchnyk. Kharkiv: Pravo, 2002. 432 s.

6. Kostiuchenko O.Ye. Vyznachennia poniattia «pravove zabezpechennia». *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu Derzhavnoi podatkovoi sluzhby Ukrainy*. 2015. № 1 (68). S. 11–16.

7. Lipkan V.A. Teoriia upravlinnia v orhanakh vnutrishnikh sprav: navchalnyi posibnyk. Kyiv: KNT, 2007. 884 s.

8. Zamryha A.V. Administratyvno-pravove zabezpechennia hospodarskoi diialnosti v Ukraini. *Te-*

oriia i praktyka. Kherson: OLDIPLiUS. 2020. 374 s.

9. Klymenko O.V. Administratyvno-pravove zabezpechennia derzhavnoi rehuliatornoj polityky u sferi hospodariuvannia: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Kyiv, 2015. 21 s.

10. Boiko V. Poniattia ta zmist administratyvno-pravovoho zabezpechennia efektyvnosti funktsionuvannia sudovoi vlady Ukrainy. *Pidpryiemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. 2020. № 1. S. 96–100. DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.1.17>

11. Holovko V.A. Administratyvno-pravove zabezpechennia zakhystu sotsialnykh ta ekonomichnykh prav uchasykiv dorozhnoho rukhu v Ukraini: problemy teorii ta praktyky: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Kyiv, 2011. 20 s.

12. Rymarchuk H.S. Administratyvno-pravove zabezpechennia prava intelektualnoi vlasnosti: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.07. Lviv, 2013. 18 s.

13. Shopina I.M. Administratyvno-pravove zabezpechennia ta administratyvno-pravove rehuliuвання: spivvidnoshennia poniat. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*. 2023. № 6. S. 550-554. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018>. 2023.06.96 (data zvernennia 11.11.2024).

14. Bass V.O., Korzh-Ikaieva T.H. Pravovyi rezhym voiennoho stanu ta yoho administratyvno-pravove zabezpechennia v umovakh povnomashtabnoho zbroinoho konfliktu v Ukraini. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. 2023. № 5. S. 489-492. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-5/122> (data zvernennia 11.11.2024).

15. Pro zabezpechennia prav i svobod hromadian ta pravovyi rezhym na tymchasovo okupovanii terytorii Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 15.04.2014 r. № 1207-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text> (data zvernennia 11.11.2024).

Volodymyr Tsytsiura

CONCEPT AND FUNCTIONS OF ADMINISTRATIVE AND LEGAL PROVISION OF SPECIAL LEGAL REGIMES IN UKRAINE

The National Defence University of Ukraine
Povitroflotskyi Avenue, 28, 03049, Kyiv, Ukraine
E-mail: info@nuou.org.ua

The purpose of the article is to examine the existing scientific approaches to understanding the concepts of «administrative and legal provision» and «legal provision», and to analyze the functions of administrative and legal provision of special legal regimes in Ukraine. The methodological basis of the study is formed by the works of scholars (domestic and foreign) who have studied, are studying and researching the issues of administrative and legal provision in various fields and areas of science, including the issues of administrative and legal provision during the period of martial law and the state of emergency. In the course of the study, the author used general scientific and special legal methods of cognition, with the help of which the existing scientific approaches to the concepts of «provision» and «legal provision» were investigated, as well as their impact on the formation of issues related to administrative and legal provision of special legal regimes. In addition, the study used the dialectical method of cognition, which made it possible to determine the qualitative characteristics of the phenomenon under study. Using the comparative legal method, the author analyzes various functions of special legal regimes and their impact on the regulation of special legal regimes at the national level. Results: based on theoretical developments regarding the understanding of the concepts of «provision» and «legal provision», the author analyzes the administrative and legal provision of special legal regimes and provides their general characteristics; the author also analyzes the functions of special legal regimes; it is noted that the issue of special legal regimes requires in-depth research from the point of view of administrative and legal science, and it is also indicated that in the context of military aggression of the Russian Federation against Ukraine, a deeper study of one of the types of special legal regimes in Ukraine - the legal regime of martial law - is required, which can be carried out taking into account the experience of prolonged military operations and, accordingly, the experience of the leading countries of the world on this issue. Discussion: in the course of the study, it was established that in today's conditions, during the period of Russia's military invasion to Ukraine, there is a need to study and research in the understanding of administrative and legal science issues related to special legal regimes, as well as an in-depth study of the functions used to maintain and function of society in extreme (non-standard) conditions (during war, armed conflicts, emergencies, etc.), and also concludes that the peculiarities of administrative and legal provision of special legal regimes require further research in order to take into account the practical implementation of the measures of the martial law regime in the context of the armed aggression of the Russian Federation against Ukraine.

Key words: special legal regime; martial law; state of emergency; legal provision; administrative and legal provision; administrative and legal relations; administrative and legal norms; administrative remedies; administrative guarantees; zones of ecological emergency.

Стаття надійшла до редакції 18.11.2024